

GERİATRİK ONKOLOJİDE İLAÇ ETKİLEŞİMLERİ VE KLİNİK ÖNEMİ

29. BÖLÜM

Oruç YUNUSOĞLU¹

GİRİŞ

Tüm kanser teşhislerinin %50'den fazlası geriatrik popülasyona konulmaktadır. Ayrıca kanser ölümlerinin yaklaşık %70'i geriatrik hastalarda görülmektedir. Kanserli hastalar özellikle ilaç-ilaç etkileşimi yönünden yüksek risk altındadır ve bunların yaklaşık %30'u potansiyel olarak tehlikeli ilaç-ilaç kombinasyonlarına maruz kalmaktadır. Bu tür ilaç-ilaç etkileşimlerinin onkoloji pratiği üzerindeki gerçek etkisi tam olarak bilinmemektedir. İlaçlarla tedavi sırasında karşılaşılan zararlı etkileşimlerin, tedavinin beklenen yan etkilerinden veya hastalığın seyriyle ilişkili semptomlardan ayrılmasıyla ilgili zorluklar vardır. Son yapılan bilimsel araştırmalarla, yaşlılarda onkolojik tedavi sonuçlarının ilaç-ilaç etkileşimlerinden nasıl etkilendiğini değerlendirilmiştir. Literatürdeki mevcut raporlar, ilaçlara karşı tüm advers reaksiyonların %20 ila %30'unun ilaçlar arasındaki etkileşimlerden kaynaklanabileceğini göstermektedir.

İLAÇ-İLAÇ ETKİLEŞİMİ

İki farklı ilaç birlikte kullanıldığında, ilaçlardan birisinin diğer ilaç tarafından farmakolojik etkisinin değiştirilmesi ile meydana gelen durum “ilaç-ilaç etkileşmesi” olarak kabul edilmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde ilaç etkileşmelerinin nedeni birlikte iki veya daha fazla ilaç kullanımınıdır. İlaçlar arası etkileşimler; farmasötik etkileşim, farmakokinetik etkileşim ve farmakodinamik etkileşim olarak sınıflandırılmıştır. İlaç etkileşimlerinde potansiyel riskler Tablo 1'de listelenmiştir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Farmakoloji AD, orucfarm@gmail.com

etkileşimlerinin klinik sonuçlar üzerindeki olumsuz etkileri tam olarak bilinmemektedir. Bu nedenle geriatirik hastalarda ilaç etkileşimleri daha fazla araştırılmalı ve gelecekteki ileriye dönük çalışmalarda detaylandırılmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Moghaddas A, Adib-Majlesi M, Sabzghabae AM, Hajigholami A, Riechelmann R. Potential drug-drug Interactions in hospitalized cancer patients: A report from the Middle-East. *J Oncol Pharm Pract.* 2020 Mar 17;1078155220910209. doi: 10.1177/1078155220910209. Epub ahead of print. PMID: 32183585.
2. Bibi R, Azhar S, Iqbal A, Jabeen H, Kalsoom UE, Iqbal MM, Nazeer M. Prevalence of potential drug-drug interactions in breast cancer patients and determination of their risk factors. *J Oncol Pharm Pract.* 2020 Oct 22;1078155220963212. doi: 10.1177/1078155220963212. Epub ahead of print. PMID: 33086907.
3. Riechelmann, R. P., & Krzyzanowska, M. K. (2019). Drug interactions and oncological outcomes: a hidden adversary. *ecancermedicalscience*, 13.
4. SÜ, G. Yaşlıda akılcı ilaç kullanımı, birinci basamağa öneriler. *Akademik Geriatri*.
5. BÜYÜKOKUROĞLU, M. E., TANYERİ, P., & KELEŞ, R. (2019). İlaç-İlaç Etkileşimleri Konusunda Farkındalık. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(3), 377-391.
6. Caroline de Oliveira Faria; Cristiane Moreira Reis; Andrezza Gouvêa Santos; Adriano Max Moreira Reis. Drug Interactions in Elderly Cancer Patients Treated at a Hematology-Oncology. Outpatient Clinic.. *Revista Brasileira de Cancerologia* 2018; 64(1): 61-68
7. Campen CJ, Vogel WH, Shah PJ. Managing Drug Interactions in Cancer Therapy: A Guide for the Advanced Practitioner. *J Adv Pract Oncol.* 2017 Sep-Oct;8(6):609-620. Epub 2017 Sep 1. PMID: 30310722; PMCID: PMC6167087.
8. Sasu-Tenkoramaa, J., & Fudin, J. (2013). Drug interactions in cancer patients requiring concomitant chemotherapy and analgesics. *Pract Pain Manag*, 13, 50-64.